

ELSA ANTILA

Hoituri ei haukottele

Elsa Anttila

Hoituri ei haukottele

SAGA Egmont

Hoituri ei haukottele

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1985, 2021 Elsa Anttila and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728403440

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Riitta Mäkinen kuuli itsekin miten hänen sanansa soivat kiivaina ja kovantuntuisina osaston seinillä, kiertelivät ylhäällä korkean huoneen katonrajassa ja palasivat kaikuna takaisin:

– Sanokaa nyt edes yksi syy minkä vuoksi me emme teettäisi sitä ovea ja kaapistoa, kun talossa on kerran tekeillä täysremontti!

Toisten katseet kääntyivät Vappu Luotoon. Osastonhoitaja kai tämän ratkaisi.

Hienoinen punerrus, kuin vaalean ruusun värinen puuteri, levisi Vapun kasvoille. Riitta oli näkevinään hänen ilmeessään sekä innostusta että epäilyä.

– Jos sitä ei nyt tehdä, se jää ikuisiksi ajoiksi, joku tuki Riitan ehdotusta.

– Oletteko te käyneet toisessa siivessä katsomassa niiden kokoustiloja? Riitta hiosti.

Epäily katosi Vapun kasvoilta. Toisessa siivessä oli entiseen vinttikerrokseen tehty edustussauna ja kaikki. Muutamaa liittovaltuuston kokousta varten. Ja mihin lie muihin tarkoituksiin.

– Kai nyt meilläkin saa olla joitakin toivomuksia, Vappu tuohtui näkemänsä muistaessaan.

– Olisiko liikaa vaadittu, jos edes happi riittäisi meikäläisille, joku piruili.

Se oli kyllä aivan jokapäiväistä todellisuutta, Riitta muistutti itseään. Heidän pienessä kahvihuoneessaan, joka toimi sosiaalitiloina ja pukuhuoneena, olisi taas syksyllä happi kortilla, kun siellä olisivat kaikkien märät ulkovaatteet kuivumassa ja koko sakki paikalla. Eikä edes kunnan tuuletusikkunaa ollut.

– Olisi siellä katolla niin kiva juoda kesäaikana kahvinsa ulkoilmassa, joku unelmoi haikeana. – Siellä on hukkatilaa vaikka miten paljon, kun katolle pääsee vain palotikkaita.

Miesväki siellä joskus kesäisin vietti lepotaukojaan. Ne olivat kiskoneet sinne köydellä penkitkin. Mutta hankala kulku teki paikasta vain aniharvojen yksityisparatiisiin.

Osaston kahvihuoneesta pääsisi kattotasanteelle jonkinlaisen ranskalaisoven lävitse suoraan parhaaseen kulmaukseen kuin vartavasten tehdyille terassille.

– Kai meillä on oikeus ainakin kaapistoon, sanokoot ovesta mitä tahansa, Riitta selvensi esittämänsä ajatusta.

– En minä ole valmis luopumaan ovestakaan, Vappu ryhdistäytyi. – Tuuletuksesta on puhuttu toistakymmentä vuotta eikä mitään parannusta ole ollut edes luvassa. Nyt se ovi tehdään.

He kaikki katsoivat toisiinsa uuden tarmonpuuskan vallassa. Tässä oli jotakin samaa kuin kevään lakkotunnelmassa: kysymys

rupesi olemaan enemmän ihmisarvosta kuin markoista tai happikuutioista.

– Ei meitäkään voida vuodesta toiseen kohdella ihan miten tahansa, joku tulkitsi tunnelman.

– Minä käyn noutamassa jonkun remonttimiehen katsomaan oven paikkaa ja kaapiston tekoa nyt heti, Riitta ratkaisi.

Häivähtikö Vappu Luodon silmissä epävarmuus? Riitasta tuntui kuin osastonhoitaja olisi äkkiä pelästynyt omia ajatuksiaan. Mutta hän ei jäänyt kuuntelemaan mitään peruutuksia ja siirtelyitä. Eivät kai puheet kutsumusammattista voineet tarkoittaa sitä ettei ihminen saanut pitää missään asiassa puoliaan. Eräille vaan sopi niin hyvin sotkea käsitteitä ja juoksuttaa heitä kuin niaailevia tyttösiä aivan mielensä ja päähänpistojensa mukaan.

Nyt oli yhdestoista hetki saada pienet toiveensa toteutetuksi: muu osa sairaalaa rupesi olemaan saneerauksen loppuvaiheessa ja remonttimiehet siirtyisivät lähipäivinä heidän siipeensä.

Viikon parin päästä olisi turha enää esittää mitään toivomuksia. Ja toisilla osastoilla naurettaisiin heidän myöhästymiselleen.

”Se on, tyttö, kuvittelua, että kokonaisen sairaalan naiset puhaltaisivat yhteen hiileen”, Anna-täti oli selvittänyt Riitalle jo kauan sitten. ”Eihän maailma tällainen olisikaan, jos naiset tietäisivät mitä solidaarisuus merkitsee... Sen vähän mitä minä tästä sairaalasta tiedän, täällä ollaan valmiita kadehtimaan toisia ja nauramaan takanapäin eikä mitään muuta.”

”Se vähän” minkä Anna-täti oli ollut nykyisen kuntainliiton edeltäjän palveluksessa oli yli neljäkymmentä vuotta, niin että jotakin isän sisko tiesi tästä laitoksesta.

Anna oli katsonut häneen lasiensa ylitse jämerä ilme kasvoillaan.

”Pidä sinä vain teidän kaikkien puolta henkeen ja vereen, mutta älä kuvittele toisten tekevän samalla tavalla. Ketunmyrkkyä ne toisilla osastoilla syöttäisivät sinulle, jos kiinni joutumatta voisivat. Kaikki muu on sinisilmäistä kuvittelua...”

Saattoi siinä olla Anna-tädin temperamentista johtuvaa liioitteluakin – mutta pääosiltaan se oli totta. Vaikka sairaalassa ei kukaan menisi myöntämään sitä ääneen, ei ainakaan julkisesti. Tässä talossa käytiin jos jonkinlaisia juonitteluja eikä kukaan ollut koskaan ihan varma omistakaan korteistaan. Mutta oli erehdys myöntää sitä kenellekään edes kahden kesken: muutamaa päivää myöhemmin sairaalassa kiersi varmasti ”luottamuksellinen” juttu siitä, miten se tai se oli sanonut, että sisätautiosastolla ne ja plät plät plää...

Niin oli mennyt tämä remonttikin. Kaikkien osastojen osastonhoitajat olivat olleet jossakin toimikunnassa ja kiltein koko joukosta, heidän Vappu Luotonsa, oli pelattu ulos heti alkuunsa. Toiset osastot vaativat sitä ja tätä ja tekivät kauppaa toistensa ehdotusten kannattamisesta. Vappu-rukka otti tosissaan puheet tiukasta budjetista ja yhteisestä säästämisestä eikä uskaltanut pyytää omalle osastolleen mitään. Koko sairaala nauroi hänelle selän takana ja samalla heille toisillekin, jotka jäivät aina kaikessa nuolemaan näppejään.

– Mutta tässä kaappi- ja oviasiassa ei nyt anneta periksi, Riitta vannoi kiertäessään pihalla päärakennuksen kulman taakse.

Kiireissään hän ei tietenkään katsonut eteensä, vaan juoksi suoraan päin jotakin, joka tuli yhtä lujalla vauhdilla sireenipensaan takaa.

Hän ehti juuri ja juuri tajuta ruudullisen paidan, ruskeat kasvot ja käsivarret ja komean parran, sitten hän jo jysähti vasten sen paidan pintaa ja oli lennähtämäisillään sireenipuskaan, mutta vastaantulijan voimakas käsi sai hänestä viime hetkessä kiinni.

– Sinä! Riitta hämmästyí.

– Minä, mies myönsi vaatimattomasti. – Anteeksi törmäily! Toivottavasti et katkonut kylkiluitasi.

Riitta punastui.

– Minähän tässä juoksin kuin päätön kana. Ihme ettet sinä itse kaatunut.

Esa Väänänen naurahti.

– Minä olen kai tottunut panemaan vastaan vähän kovemmillekin kaatoyrityksille.

Riittaa rupesi naurattamaan. Esa oli maakunnan parhaita painijoita, maaotteluissakin Suomea edustanut.

– Mitä kuuluu Eijalle?

Väänäsen veljesten ainoa sisar oli ollut koko oppikouluajan Riitan luokkatoveri. Mutta ylioppilaskevään jälkeen he eivät olleet juuri tavanneet.

– Mitäpä Eijalle. Aviomies ja kaksi lasta. Talo Mälarin rannalla ja huvila Teneriffalla.

– Ohhoh!

Sen Riittakin oli kuullut, että Eija oli mennyt Ruotsiin ja rakastunut siellä johonkin ruotsalaiseen niin päätäpahkaa, että oli naimisissa jo koulun jälkeisenä syksynä.

Esa siristi silmiään.

– Siskolikka löysi jämerän ammattimiehen. Niillä on mukavasti menevä pieni putkiliike siellä Tukholmassa eikä minun tietääkseni ainakaan pikkurahasta puutetta.

Ammattimiehen mainitseminen sai Riitan muistamaan kiireensä.

– Sattuikin sopivasti, että törmäsin juuri sinuun, hän sanoi. – Onko sinulla aikaa lähteä ottamaan meidän osastolta muutamat mitat yhdestä ranskalaisovesta ja vaatekaapistosta!

Väänästen poikien firma urakoi sairaalan remonttia yhtenä isomman rakennusliikkeen alihankkijoista. Veljeksillä oli kirvesmiehen ja puusepän töitä ja vaikka heillä oli sairaalatyömaalla kiirempinä aikoina toistakymmentä ulkopuolista työntekijää, osallistuivat veljekset itsekin kaikkiin töihin. Kirvesmiehen puolihaalari Esalla nytkin oli yllään ja taskut täynnä työkaluja.

Sieltä löytyi mittanauha, lehtiö ja timperinkynä.

– Eihän minulla mitään hengen hätää, Esa lupautui. – Hyväkin ottaa mitat tässä vaiheessa, että päästään leikkaamaan lastulevyt kaapistoa varten valmiiksi.

He lähtivät yhdessä takaisin osastolle. Riitta tunsu miehen tarkkailevan katseen kasvoillaan.

– Entä mitä sinulle itsellesi? Esa tiedusteli. – Lääkäripaperit ovat valmiina ja oma tohtori pyydyksessä?

Riitta nauroi.

– Ei kumpakaan... Se nyt oli äidin höpsöttelyä, semmoiset lääkäriksilukemiset. Minä olen oikein tyytyväinen hoiturityöhöni enkä ole pahemmin haeskellut sitä omaa tohtoriakaan.

Heidän katseensa kohtasivat. Esan silmistä paistava epäusko sai Riitan hämilleen.

Jos Esa sattumalta muisti jotakin Nurmelan Karista, niin mies ajatteli tietenkin sitä. Kai Eija oli joskus maininnut kotonaan

Riitan ja Karin seurustelusta. Vaikka mitä ne kouluvuosien rakkaudet mitään seurusteluja olivat.

He tulivat osaston ulko-ovelle. Esa ei kuitenkaan vetänyt sitä auki, vaikka oli jo laskenut kätensä kahvalle.

Miehen silmät katselivat Riittaa arvioiden. Lämpiminä ja jollakin tavalla hyväksyen, vaikka yhä varauksellisinakin.

– Sinä siis olet joka tavalla vapaa itsellinen nainen, hän varmisti.

Riitta nauroi.

– Niin minä olen. Ja aion toistaiseksi pysytelläkin. Koko nuoruus on mennyt koulunkäynnissä ja elämä on jäänyt lähes elämättä.

Tiesihän Riitta, että elämää se oli koulunkäynti ja opiskelukin, mutta tarkoitti silti juuri sitä mitä oli sanonutkin: hän halusi elämäänsä jotain muutakin. Nähdä maailmaa. Elää huolettomammin. Tuhlata joskus rahaa – mitä nyt heidän palkoillaan tuhlaamaan pystyi. Ainakin päättää rahojensa käyttämisestä ja ostoksistaan, tarvitsematta laskea ihan joka penniä niin kuin helposti kävi, jos kaksi köyhää meni päätäpahkaa yhteen heti valmistuttuaan. Olipa kerran kaksi velkaa, jotka tapasivat toisensa ja elivät sen jälkeen onnellisena lyhennystensä ja korkojensa loppuun saakka...

Ei kiitos! Kaikki eivät voineet saada taloa Mälarin rannalta ja huvilaa Teneriffalta, ja silloin oli viisainta katsella vähän aikaa tätä elämänmenoa yksikseen ja ottaa selville, mitä oikein halusi ja pystyi saamaan tältä elämältä.

Esan silmät hymyilivät mukavasti sikkaralla.

– Sinua voi sitten joskus vaikka soitella pienille ajeluille?

Mitpä sitä rupesi kiertelemään. Moni nainen olisi onnellinen semmoisesta soitosta. Paljon vaatimattomammankin miehen kuin Esa Väänäsen.

– Voi minua, Riitta sanoi.

Oliko Esa kysymäisillään vielä Nurmelan Karista? Tai mitä heillä äiti sanoisi semmoisesta soitTELusta?

Hetken aikaa näytti kuin jokin kysymys olisi pyörinyt miehen kielen päässä. Sitten hän tyytyikin vain hymyilemään leveästi.

– Okei, minäpä painan tuon mieleeni.

Mies veti oven auki ja he kiiruhtivat Riitan osastolle.

Tytöt olivat vielä koolla siellä. Nähdessään Esan tulevan he antoivat hänelle aplodit. Ja Vappu selvitti mitä he halusivat.

Esan silmät tarkastelivat ammattimiehen katseella kahvion ja ensimmäisen kerroksen kattotasanteen välistä seinää. Hän kumartui koputtelemaan sitä meisselin päällä.

– Kyllä se tähän onnistuu, hän ilmoitti kaikkien riemuksi. – Ei ole mikään konstikaan... Ei mitään semmoisia rakenteita, jotka estäisivät reiän teon. Luultavasti tähän on joskus suunniteltukin käyntiä tuonne kattotasanteelle.

Vappu katsoi Riittaaan.

– Se on sitten päätetty, osastonhoitaja hehkui. – Ja vaatekaapit kuudelle tuohon pitkälle seinälle.

Osa joukosta joutui poistumaan töihinsä, mutta Riitta jäi auttelemaan Esaa mittanauhan käytössä ja Vappu kirjoitteli mittoja muistiin sitä mukaa kuin mies niitä ilmoitti.

He olivat juuri lopettelemassa työtään, kun kahvion ovelle koputettiin ja se työnnettiin saman tien auki.

– Täällähän se osastonhoitaja puuhaileekin.

Riitta Mäkinen on sairaanhoitaja, joka hakee tomeruudessaan vertaa. Tälle hoiturille eivät lääkärit isottele saatikka sitten komentele! Riitan kiireinen arki saa kuitenkin yllättävän kääntein, kun hänen elämäänsä saapuu eräs raivostuttava mutta samalla niin komea lääkäri. Myös lääkärin sisko on harvinaisen rasittava tapaus – oikea lapsitähti, joka kerää ihastelevaa huomiota joka puolelta. Voiko Riittaa ärsyttää yhtään enempää? Amorilla on kuitenkin oma mielipiteensä asiaan...

Elsa Anttila on kirjailija Jorma Kurvisen (1931–2002) salanimi. Kurvinen tunnetaan erityisesti Susikoiria Roi-
-nuortenkirjasarjasta. Kurvinen julkaisi myös aikuisten romaaneja. Hän työskenteli toimittajana Uudessa Oulussa ja kaunokirjallisuutta julkaisevassa Nyyrikissä, mutta jäi päätoimiseksi kirjailijaksi vuonna 1978. Kurvinen sai Valtion kirjallisuuspalkinnon kolmesti.